

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	— — — — —	2 frt.

Felolós szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden kedden.

Átruházott jogok.

Hogy Beksics új brochuret irt, az évek óta époly közönséges dolog, mint hogy a pernospora ellepi szőlőinket a kolarodó bogár megessi burgonya-termésünket vagy a furó bogár kipusztítja tölgyeinket.

Beksicsnek a múlt század végén kellett volna születnie valahol Párisnak munkás negyedében a Santerre és Maillard bastille hősök korában. Ugyanaz az örökösön opponáló szellem dolgozik benne, mint a francia forradalom rémférfaiban; ugyanaz a megmagyarázhatlan gyűlölség él benne minden ellen, a mi történelmi, hagyományos, a dolgok világtörténelmi alakulásából keletkező, mint Voltaire-ben, Rousseuban. Magyar Voltairenek nem nevezhetjük, mert inkább epés mint szellemes; magyar Rousseunak még kevésbé, mivel talentuma nem eredeti, csupán negatív. A társadalom új rendjét nem bírnia kieszelni, mint Rousseu, Montesquieu, de a meglevőt felforgatni, a társadalmi osztályokat összekavarni, a szélsőségeket élükre állítani, mindentől egy Tolstoi-féle nihil-t csinálni — ahhoz volna talentuma.

Egyszer a főrendeket támadja és végső következtetéseiben az egy-

kamarás rendszerben lyukad ki, máskor agrár háborút hirdet; legtöbbször a katolikus egyházzal akaszt tengelyt, melyet különböző álnevek alatt különböző cikkekben és pamphletekben, röpiratokban támad, czáfol, gunyol, hecchez, már ahogy idegeinek akkori állapota parancsolja.

Legujabban a felségi jogokat cibálja. Anélkül, hogy belemennék brochure-jének czáfolgatásába, e cikk keretében csak azon tény konstatálására szorítkozunk, hogy nagyon téved a publikum laikus része, a ki azt hiszi, hogy Beksics valami újat mond, hogy új elméletet állít, midőn egész magyar közjogunkat agyoncsépele, közjogi iróinkat felületességgel és féltudással vádolja, midőn a jog eredetét a Rousseau-féle állásponton keresi.

Elmondták már azt előtte százan, mint legujabban Paul Janet: a politikai tudomány történetéből (ford. a magyar tud. akadémia) bárki elolvashatja. A dolog éppen nem új jogász körökben, de az értelmi belátás nagyobb ott, mint Beksics fejében.

A jogi tudomány tendenciát nem keres, nem ismer, objektív nyugalommal mondja el a pro és contra

elméleteket — Beksics azonban célzatosan szedeget a Corpus jurisból, elhallgat sokat, ami teoriájának ellentmond, kiélezi a homályos törvények, országgyűlések végzéseit saját tetszése és kénye-kedve szerint. Beksics brochurejeiben közönséges faiseur, aki XIV. Lajos udvarában fényes carriér-t csinált volna, midőn p. o. a nemzetközi jogokat kellett elmagyarázni a hollandi és a spanyol örökösödési háborúk kitörése előtt.

Azért mondom, hogy megkészt a születésével, lemaradt a világtörténelem gyorsvonatáról.

Egy gyűlölködő politikusnak ma nincs keletje. Tapasztalja is keservesen Beksics, aki roppant fészereji liberalizmusa daczára még miniszteri osztálytanácsosságra sem vihette, a míg nála sokkal fogyatékosabb munkaerők rohamosan emelkedtek.

Ez különben az ő dolga.

Valamennyiünknek közös érdeke azonban, hogy ne firtassuk a felségi jogokat, ne gyöngítsük a magyar király tekintélyét, ne lazítsuk a történelmi fejlődésünkkel velejáró bizalmunkat a monarchia intézmény iránt.

Ha ma megtagadjuk a felségi jogait az egyházi téren, megtagad-

TÁRCZA.

A megtagadott párbaj.

II.

A szent Péter-tér egyik előkelő palotájának több ablakából még a késő éjféli utáni órákban is világosság tör elő a függönyök mellől. Bent, a minden lehető kényelemmel berendezett garzon lakásban egy dult arezu férfi jár föl s alá mély gondolatokba mérülve. A belső harez, mely szívében végbe megy, élénken letükröződik esillogó szemében s nemes arcvonásain. E töprengő alak nem más, mint Patrizi, kinek reggel nyolcz órakor Albanóban tizenöt lépésnyi távolságból pisztoly párbajt kell vívnia Cittadinivel.

— Reggel hat órakor indult a vonat Albanoba; — szóval meg mintegy önmagával tanácskozva — még négy óra választ el azon pillanattól, mely határozni fog a fölött, hogy megszegem e szent fogadásomat, vagy nem s ha ezt teszem az emberek megvetése fog kísérni siromig s koporsómban a világ gunykacaja lesz szemfedőm. De ezt nem türhetem. Becsületem szenttelen volt eddig, habár vérrel is kellett koronkint

megmosnom. Bartalini! Te, akit golyóm lassan sorvasztó halálba küldött, a te véres árnyad emelkedik föl boszuló angyalkép előttem. Ó kiméj meg, ne kinozz, hiszen lásd, már borzasztóan kezdek bűnhődni rég megbánt vétkemért! Mit tegyek? Kiálljak-e a sikra, vagy megfussak; engedjem-e önmagamat a társadalom előítéletei által legyőzteni, vagy pedig én vegyem föl a harezot az egész világ ellen? Ó csak szent fogadásom ne kötelezne! Pecci, Pecci! te a világot reformálni akaró nagy lélek, te nem tudtad azt, hogy eszméid részére minő ajándékot veszsz át kezeimből, mert különben a kincs nagyságától visszariadva el nem fogadtad volna. Hogy is történt az? Hadd éljem át még egyszer legemlékezetesebb óráját azon boldog korszaknak, midőn leltem a magasztos eszmékért annyira hevült! Szent György lovag kápolnája csodásan föl volt diszitve a tavasz legszebb virágaival; a gyertyák százai égtek benne és zsufolásig megtöltötte azt, a legelőkelőbb közönség. Mi tizen, megannyian fiatal emberek, a legnevesebb római családok gyermekei térdeltünk az oltár előtt, melynél te Pecci az ájtatosságot végezted. Az ének elhangzása után beszéddel fordultál hozzánk: „Férfiakhoz és

katonákhoz szólok, tehát rövid leszek. A haladókor napról-napra tisztázza az eszméket s a felvilágosodottság szilárd vallásrökösi alapra fekteti a jóakarataknak cselekedeteit. Nekünk, katolikusoknak, pártolnunk kell szívvel lélekkel az igazságot s engesztelhetetlen harezot folytatnunk mindaz ellen, ami téves, bármily mélyre bocsátotta is gyökereit az emberi szivekbe. Ilyen téves fölfogás szülötte s a mai társadalomnak nagy bűne a párbaj is, mely a mellett, hogy Istennek megbántása, évenként számos áldozatot ragad el a műveltebb elem sorából. Mindaddig, míg Európa államai törvényhozással nem segitenek e bajon, nekünk kell társadalmi uton orvoslást keresni ellene. Ezen szentügynek bajnokáivá lesztek mátol fogva ti, a nemesség, lovagiasság és bátorság általános ismert példányképei az által, hogy itt előttem Istennek megfogadjátok, hogy párbajt semminemű körülmények között nem vívtok s másokat is hasonló eljárásra bírni törekedtek. Megígéritek ezt? Megígérjük, volt a mi válaszuk.

Patrizi e szavak után elhallgatott s az ablakon kidőlve busan nézett végig az örök város komoly épületein, ifjusága megannyi emlékein, melyek a gázlámpák vörös fé-

hatják holnap a nemzetiségek a közjogban, a hadseregben, a törvénykezésben ugyanazon elv alapján, hogy a jogok forrása a nép, a királyság csak bizományosa, végrehajtója a reá ruházott jogoknak, de magában véve nem jog forrása. Ez Roussau-i, ez forradalmi elv.

Magyarország és Ausztriának különböző népei és nemzetiségei éppen azért élnek egy államegységben, hazánk éppen azért alkotmányos állam, mert a felségjogai: királyi jogok, mert a nemzetnek alkotmányos souverainitása mellett és fölött elismerjük a korona felségjogainak souverainitását.

A ki tehát a felség-jogokat átruházott jogoknak tekinti, ez szakított a magyar alkotmánnyal, a kiegyezéssel, szakított magával a királyság eszméjével és köztársaságra törekszik. Ez a konkluziója a Beksics-fél teoriáknak.

Már pedig egy köztársasági Magyarország fölött csakhamar meghuznák a lélekharangot azok, akik Lengyelországon és pártoskodó népen osztozkodtak.

Dr.—i. —

Kell-e autonomia?

Minden világi katolikus, ki egyháza érdekeivel Magyarországon bármily keveset is törődik, tudja, tudnia kell, hogy a katolikus vallás ügye úgy, amint jelenleg van, tovább fent nem maradhat.

Mert mi fog történni akkor, hogyha egyházunknak ügyeiben való részvételünk továbbra is annyira fog szorítkozni, hogy elme gyünk egyszer-másszor a templomba, és néha-néha nagy szégyenkezve megvalljuk, hogy katolikusoknak vagyunk keresztelve.

Hiszen, ha e példátlan közönyösség felélesztésére semmi sem fog történni, mit jelent ez mást,

nyében oly sajátságos képet tártak elébe; azután a messze távolba tévedeztek szemei, mintha Italia szép egén túl, más világrészbe óhajtanának tekinteni; egyszerre hirtelen felugrott s szólt: Fogadásomat meg fogom tartani. Isten veled szép hazám. Isten veletek ifjuságom boldog emlékei. Engem többé nem láttok.

III.

Reggel az egész várost bejárta a hír, hogy Patrizi, kinek párbajt kellett volna vivnia Cittadinivel, nyomtalanul eltűnt. Fűrésztek, találgatták az okát, de bizonyosat mondani senki sem tudott. De midőn a Quirinálhoz közel álló némely lapok gyávasággal vádolták őt, az „Osservatore Romano“-ban a következő czikk jelent meg: „Lapunk szerkesztősege, mint Patrizi örökösének és barátjainak megbízottja jelenti, hogy a nemes férfit, mint hátrahagyott leveleiből kitűnik, Róma elhagyására s a párbaj kikerülésére azon fogadalmának kötelező ereje birta, melyet tizedmagával az 1868. év április havának 23-án Pecci bíboros előtt tett, azt ígérve, hogy a párbajt ezentúl kerülni fogja. A gyávaság vádja nem érheti azon férfit, ki fogadalmá előtti híres volt számos párbajáról s mint közismeretű tény, az

minthogy a kath. egyház hazánkban nem érte el célját?

Az egyháznak célja ugyanis elsősorban a hívek üdvének előmozdítása s ebből kifolyólag az összes kath. elvek megvalósítása úgy a magán-, mint a közéletben. Ugyde az összes kath. hívek legnagyobb részét mi adjuk világiak és így joggal kívánhatjuk, hogy ahol érdekünkben felőlünk határoznak, már csak a dolgok és tények minden oldalú tiszta megvilágításának szempontjából is, szavunknak, közműködésünknek helyet adjanak. A hatalomnak azon teljessége, melylyel a püspöki kar s általában az egész hierarchia rendelkezik, csak eszköz csupán az összes egyház legszentebb érdekeinek megvalósítására. Eszköznek tekinthetjük azt csupán, mely által mindazok lelki üdve előmozdítatik, kik alája tartoznak. De ha az egyházi hatalom csupán eszköz, úgy arra fektetendő a főszó, hogy ezen eszköznek használata a cél érdekében minél hatályosabb és biztosabb legyen. E hatályosság és biztosság teszi szükségessé azt, hogy szent egyházunk bizonyos ügyeinek intézésében nekünk, világi katolikusoknak is közreműködés engedjék.

Gsak bizonyos ügyeire, mondjuk, mert egy világi katolikusnak sem juthat eszébe, oly ügyek elintézésébe avatkozni, a mely ügyek a Krisztus által rendelt lelki hatalomból folynak. Azon ügyek, melyek a dogmákat, szentségek kiszolgáltatását stb. illetik, teljességgel nem követelnek tőlünk aktív közreműködést.

A hatalom, melynek érvényesítésében mi közreműködni vagyunk hivatva, nem az ugynevezett „lelki hatalom“, hanem az egyháznak külső ügyeit intéző s így a világiak közreműködését és meghallgatását nem nélkülözhető hatalom. Elismer-

utolsó évtized minden háborujában részt vett. Ha van valaki, akit ez esemény tényezői közül méltán sujthat a társadalom ítélete, az Cittadini, ki szintén a fogadalmat tevő tiz között volt s aki lehetlenné tette, hogy az ügy párbaj kikerülésével békésen elintéztessék.

Cittadinit ezen időtől kezdték megvetni, felőle mint jellemtelen emberről vélekedni; azt tartották, hogy szándékosan kereste az alkalmat, hogy a tudomása szerint fogadásához hű Patrizival összetűzhessen s az ő megszegyenyítése által saját dicsősége növekedjék. Sok lap nem késelt ezen véleménynek nyiltan kifejezést adni.

Hogy Cittadini mennyire érezte a közvélemény ítéletének súlyát, azt mutatják a „Tribuná“-ban közétett sorai: „Lovagiasságomat kétségbevonó számos nyilatkozat jelenik meg egy idő óta a napi sajtóban. Már intézkedtem róla, hogy segédeim által azok szerzői számadásra vonassanak. Hogy pedig a Patrizival fenforgó becsületbeli ügyben is tisztázzam magamat s elnémitsam azok rágalmazó ajkait, kik azt állítják, hogy nem a hadsereg becsületének megvédéséért, hanem egyéb aljas czélből hívtam ki őt, ígéretet teszek, hogy a világ bármely zugá-

juk, hogy úgy az egyes egyházme-
gyékben, valamint az összes egy-
házban a püspöki karnak jogkörébe
tartozik a külső ügyek elintézése
is. Ugyde ezzel nincs kizárva
az autonomia szükségének égető
kérdése; mert:

1. A napnál világosabban be-
van bizonyítva, hogy az egyház
külső ügyeinek elintézésében való
részvételünk hiánya a világi kath.
közönség soraiban egyik oka a közö-
nyösségnek minden vallási dolog
iránt.

2. Éppen az egyház céljánál
fogva mulhatatlan szükség, hogy a
katolikusoknak hitközönyössége
megtörjön.

3. Nem is intéztettek el egyhá-
zunk külső ügyei világi beavat-
kozás nélkül sohasem. Magyaror-
szág addig, míg kath. volt, mint
állam mozdította elő hathatósan a
kath. érdeket. Királyunknak ugy-
nevezett apostoli jogai vannak s
egyházunknak ma is ő a legfőbb
kegyura. De e jog nem felség-jog,
és nem az állam főnek eszméjéből
következik, mint azt bizonyos ol-
dalról oly csunya tudatlansággal
állítják, hanem az egyház feje ré-
széről, az egyház érdekében a vi-
lági katolikusok leghatalmasabbja
számára adott jog. Látni való tehát,
hogy az egyház a világiak közre-
működését soha sem mellőzte sőt
elősegítette.

4. Jelenleg egyházunk ügyei,
sőt maga a kath. egyház az állami
mindenhatóság szekeréhez van lán-
czolva. Egy oly állam avatkozik
a maga közegei által ügyeink
intézésébe, mely magát elméletileg
felekezetlennek hirdeti. Ha tehát az
a kérdés támad, kinek van joga a
kath. egyház külső ügyeinek elin-
tézésében közreműködni, a vallástal-
lan államnak-e, vagy pedig a kath.
világiaknak, minden esetre nagyon
könnyű a felelet.

ban legyen is, fölkeresem s fegyverem elő-
állítom. — Cittadini.

IV.

Tizenkét év mulva vesszük föl ismét
elbeszélésünk fonálát.

Közép Afrikában, ott a hol a Victoria
Nganza vize mossa a Kenia hegység lábait,
ahol magasra nő a pálma, tamarindus, pan-
damus és számtalan fajrokonai s a szavan-
nák óriási magasságu füveiben gazellák és
és antilopék után vadászik az oroszlán és
párducz, fekszik Ukomolo város, a vahuma
négerek főhelye. Jó karban tartott ültetvé-
nyei, rendezett utcái, apró kis fehérre me-
szelt házai meglepik az utazót. Ilyenhez
nincsenek szokva az Afrika-járók szemei.

Az 1884. év márczius 2-án ünnepies
színt nyert a város. A templom kis harang-
jának szavára megnyílnak a házak ajtai s
mindenfelől gyülekezni kezd a nép. A fér-
fiak harez diszben, lándzsával fölfegyver-
kezve, a nők legszebb ékességeikkel földi-
szítve tartanak a templom előtti árnyas
fákkal szegélyezett térre. Fehér talárba öltö-
zött szerzetesek járnak közöttük, kor, rang
és nem szerint csoportosítva őket. Midőn már
mindnyájan kellő rendben állanak, egy
európai származásu férfiú lép a tér szaba-

5. Mi világi katolikusok tökéletesen tisztában vagyunk azzal, hogy egy felekezeten államtól mit várhatunk. A főfelügyeleti jog címén a felekezetekre rá lehet erőszakolni mindent, mert hiszen az állam és egyházon felül nincs még egy másik, nem érdekelt hatalom, mely kimondja, hogy az állam, maga felügyeleti jogával mikor élt vissza. Így tehát az egyháznak semmi sincs a kezében, a mi őt a vele természeténél fogva ellenséges állami felekezetiellenesség ellen megvédelmezze.

Azt hiszük, ezekben eléggé be van bizonyítva a kath. autonómiának szüksége.

A kormánypártnak egyik gyorskezü pennás embere a minapában onnét vezette le a kath. autonómia szükségét, hogy mivel minden felekezeten autonómiája van, tehát legyen a katolikusoknak is. Csak hogy nagy szellemi sötétségre mutat párhuzamba állítani a felekezetek autonómiáját a kath. egyház autonómiájával.

Mert először is mi egyház vagyunk és nem felekezet... Egy kategóriába velük tehát nem tarthatunk.

Másodszor pedig a felekezeteknél alapítójuk felfogása szerint, az összes egyházi hatalom a hívők összességére van ruházva. Ott tehát valamennyien egyháziak és világiak minden ügyben egyaránt aktíve közreműködnek.

Minálunk azonban Krisztus isteni rendelése szerint a hatalom teljességét a tanító-egyház bírja s mivel a tanító-egyház hatalma a belső és külső egyházi ügyekre vonatkozik, nagyon természetes, hogy nekünk világi katolikusoknak csakis az egyház külső ügyeinek intézését kell élénk közreműködéssel és okos tanácsesal támogatnunk. Oly természetszerű ez, miszerint csak bámolni

don hagyott közepére. Napbarnította, komoly férfias arcán az erő és bátorság kinyomata ül, sötét fekete szakáll hullámszik alá mellette, tagjait fehér vászonruha, fejét széles karimájú szalmakalap fűdi, oldalán kardot visel, melynek markolatáról olvasó csüng alá.

— Vahumák vitéz népe! — így kezd szólni — ma ünnepet ül az egész keresztény világ s benne ti is, kik szintén tagjai nagytok. Ma van szentséges atyánknak XIII. Leo pápának születésnapja. Ti már eddig is sok jótéteményét élveztetek. Kell, hogy nagyobb hálával teljék el iránta szívetek, mint szüleitek iránt, mert mig ezek csupán életet adtak nektek, addig ő a hit világosságát küldi számotokra s általam, a ti kapitányotok által védi szabadságotokat. Nem vagytok már többé a babona sötétségében, mert a fehér atyák lobogtatják a hitfáklyáját közöttetek; nem hurcolnak már az arabsok szomorú rabságba benneteket, mert általam a fegyver forgatásra megtanítva vitézül veritek őket vissza. S ezt mind szentséges atyánknak köszönhetitek. Imádkozzatok tehát a mai szent mise alatt buzgón az Istenhez, hogy őt még sokáig éltesse.

— Meghatottság tükröződött le a fekete arcokról.

lehet azt, hogy ezen autonómia még mindig késik. És mindezek dacára a hirneves Beksics nem restelli kath. létére papírra tenni, hogy ha a katolikusok autonómiát akarnak, akkor mondjanak le a közjogi előnyökről és az egyházi vagyronról, melyet eddig egyházunk élvezett.

Ebből pedig ravaszság és féltelenség tűnik ki.

Nagyon jól tudják ugyanis a három pontos testvérek, hogy az egyház abban az esetben is, ha megnyeri az autonómiát, meg fogja tartani a közjogi előnyöket is, a vagyont is. Azért szeretnék az autonómiát, mint, elérhetlent feltüntetni s azért akarnak, hogy egyházunk tovább is tölje az indifferentizmus és elvtelen felekezetiellenesség lidércnyomását és szeliden fojtogató haragját az állami pártfogás örve alatt.

Egyébiránt mégis nagy köszönettel tartozunk az államminőség apostolainak, akár csak Franciaország a panama hősöknek. Mert ime, nekik sikerült az, a miről ők nem is álmodtak, t. i. a világi katolikusok felébresztése s az egyház fiainak harcúvonalba állítása.

És bizonynyal mondjuk, hogy a felébredt oroszán nem fog többé elaludni.

Laicus.

Levél Rómából.

— Saját tudósítónktól. —

Róma febr. 19. Kevés embert ér meg a szerencse, hogy pappá szenteltetésének 50. évfordulóját megélje; Leo azonban mint 50 éves püspök mutatta be e hó 19-én az Urnak szent Péter sirja fölött a vérontás nélkül való áldozatot. Az isteni Gondviselés nagyon nehéz időben bizta rá az egyház kormányzását XIII. Leora, mert neki valóban sokat kell szenvednie, de bátorításul ugyanezen Gondviselés nagy örömeiket is

— Namuli! — szólalt meg ismét egy kis szünet után a fehér kapitány egy vahuma férfihez fordulva — hozd elő a tegnapi megérkezett küldeményt!

— Ime! megküldte saját arczképét. Nézzétek ezt a jóságos arcot! Nézzétek, mint sugárzik ki a szeretet szeméből!

— Gondol-e reánk a szentséges atya? — kérdé egy hang a tömegből.

— Bizonyosan. Irja nekem, hogy naponta kéri Istent, hogy ti a jó uton maradjatok.

Nézzétek itt vannak ajándékai, melyeket templomunknak szánt: szentségtartó, kehely, oltárkép. Rólatok is külön-külön mindenkiről megemlékezett. Ajándékait szent mise után fogom kiosztani. Most pedig előre! Menjünk be a templomba szentséges atyánkért imádkozni.

Ti, akik a néger művelődésre képtelen, fél állati fajnak tartjátok, nézzétek meg azt, midőn emberi méltóságának magaslatán áll; midőn Istenével foglalkozik s látni fogjátok, hogy a Teremtőnek époly képmása, mint Európának legezivilizáltabb nemzete. Sok imádság szállott föl azon napon Isten trón-

tartott fönn számára. Ilyen nagy rendkívüli volt a mai öröm is.

Rómába gyülekezett hűséges fiai már korán reggel sűrű csoportokban siettek az apostol fejedelem basilikájába s 7 órától 9-ig folyvást újabb és újabb csoportok vonultak be a basilika kapuin. 1/210-kor megzendült a pápai zenekar és hirdette, hogy mindjárt fiai közé lép a szent Atya. A zenének azonban csak elejét hallhattuk, mert, mikor a szent Atya a „Sedes gestatoriá“-n fehér, diszes miseruhában, fején mithrával megjelent, a sok ezer hívő olyan tapsviharba, lelkes „éljen“-kiáltásba tört ki, mely talán még a Niagara víz-zuhatagának robalyát is fölülmulva volna. És e tapsvihar és „éljen“-kiáltás meg nem szűnt, mig az ünnepelet, ki elvonulásakor jobbra-balra atyai áldását osztogató, a templom főoltárához meg nem érkezett. A sixtini erőteljes éneke elcsitította a zajongó nép-tengert s ájtatosságra intette, mert Leo az oltár lépcsőjénél állott s megkezdte esendes miséjét. Szerettünk volna betekinteni csak egy pár pillanatra szent atyánk szívébe, hogy elleshessük azon szent érzelmeket, melyek e mise alatt keblét eltölték; kiváltképen pedig azon lángoló lelkesedésnek óhajtottunk volna közelebből tanui lenni, mely a „Gloria in excelsis Deo“ kezdetű angyali ének elzengése között lelkét át-meg átjárta. De mit tünődni ilyen gondolatokkal? Urfelmutatásra csegetnek, az isteni Bárány az ostya színébe, Leo kezébe leszáll, s mig a kupolából az angyalihoz hasonlítható zenehang gyönyörködteti füleinket, az oltár körött térden állva imádják minden hívő Urát, Istenét. Ismét a Sixtina bájos éneke foglalkoztat ez után egészen a szent mise végéig s csalja ki szívedből a vallásos buzgóság legnemesebb gerjedelmeit.

Leolvashatnád az arcokról azon örömet, melyet az összes hívők a fölött éreznek, hogy itt Péter sirja és utódja körül egy hitben egyesültek, hogy a tulsó félgömb lakói, a hideg észak fiai: az ir-honiak és angolok, aztán a németek és magyarok az olaszokkal együtt mindannyian otthon érzik magukat Leo körül, s ugyanazon vallásnak sorsosai lévén, egyuttal egymásnak testvérei is. S hogy helyesen olvastál, arról meg kell győződve lenned, mikor hallod a mise vé-

jához a földkerekség katolikusainak szívéből az egyház fejének üdvéért, de becsesebb talán egy sem volt, mint ezeké a térdelő, szenvedélyesen szeretni tudó feketéké, kik oly példányszerű buzgósággal végezték áhitatukat.

A szent mise után ismét a templom előtti tere gyűltek s türelmetlenül vártak a szent atya apró ajándékainak kiosztására. Hirtelen lódobogás zavarta meg az örvendezők esendjét. Az asszonyok és gyermekek kíváncsian futottak azon irány felé, honnan a hang hallatszott, de fölösleges volt buzgalmuk, mert a következő pillanatban már közöttük állott a lovas, egy természetes vahuma, ki miután prűszkölő ménjét megsimogatta, átadta azt az elősiető Namulinak, maga pedig a fehér kapitány felé tartott.

— Nos mi hir Temba? — fogadá ez a megérkezőt — arcod nem sok jót árul el. Talán a szomszéd kozségekben bántalmazák a hithirdetőket, öldösis a keresztényeket, vagy talán arabs csordák közelednek, hogy rablánczra fűzzék a gyanútlan néget?

— Nem, kapitány, mondá ez lihegve, — csupán a vanyamvézik.

— Mondd hát, mit tettek? Talán ellenséges szándékkal közelítenek féktelen

gén az ezrek ajkáról fölhangzó Te Deum-ot. A Te Deum végeztével szent Atyánk fehér pluvialét ölt magára, fölteszi a tiarát és föl száll ismét a Sedes gestatoriá-ra; a menyegző alatt a templom közepére jön és még a távol fekvő oldalhajók szögleteiben is hallható hangon áldást ad urbi et orbi. Még alig hangzanak el ajkáról az áldást osztó szavak, s a tömeg megint új erővel tapsolni kezd, új lelkesedéssel élteti a különfélebb nyelveken a pápa-királyt, és kicsinyek úgy, mint nagyok minden oldalról fehér zsebkendőket lobogtatnak, szóval minden lehető módot fölhasználnak annak kifejezésére, hogy ők Leót értik, Leót szeretik, s miként Leo fájdalmában mindenkor osztozkodnak, úgy most a Leo öröme az ő örömük is.

De ime 11 óra van s a szent Atya távozni készül. Míg a hívők sorai előtt elvonul, hallja folytonosan a sok örömkialtást, látja a zászlók hajlongását és ha nem csalódom, a magyar zarándokok fehér selyem zászlójának hajlongása neki kiváló örömet okoz; ezért nézi hosszabban a zászló egyik oldalán a pápai czimert, a másikon pedig Magyarországnak czimerét. Szeretnők még szent Atyánkat sokáig körünkben látni, de nem állíthatjuk meg a hat szolgát, kik őt a hordozható trónuson vállaikon viszik. Egy pár perc még és a Piedesta kápolnájának vörös függönyei elzárják a szent Atyát szemünk elől.

S most jön a dolog prózai oldala. Nyitva áll ugyan a basilikának mind a három főajtaja, de azért van olyan szorongás és tolongás, hogy önkénytelenül is fölsohajtasz: csak most juttass még ki élve a te basilikából, szent Péter; inkább aztán hálából majd más-szor is eljövök, mikor nem lesznek 60 ezren, mint a mai napon. — Milyen jó volna most, gondoltam magamban, mikor a szabadba értem, itt a tágas szent Péter-téren gyönyörködni vagy az ég azur boltozatában, melynek kellemes egyhanguságát még a legkisebb bárányfelhő sem zavarja s melyen ép ezért akadálytalanul halad a büszke nap is a delelő pont felé, vagy pedig a templomból kiözönlő tarka tömegben s fölkeresni a magyar hazafiakat. Igen ám, de még itt sincs megnyugvás. Mikor a templom közönsége a régóta kint várakozó 20 ezer ember közé vegyül, a szent

csapataik határainkhoz? Csak jöjjenek! Tapasztalni fogják a vitéz vahumák erejét.

— Nem, uram, fehér utazók járnak közöttük.

— No azért kár olyan ijedt arcot vágnod. Bár erre jönnének! Tárt karokkal fogadnók őket.

— De egyet, a ki a többtől elváltan járt, elfogták a vanyamvázik s ma este fogják kivégezni . . .

— Ezt mondtad volna hát azonnal! . . . Föl, vahumák, készüljétek harezra. hogy a védtelent idejekorán megmentsük! Magua, Nyangve, Ugogo, előre a fegyvertárhoz, szedjétek elő, ami a harcához szükséges! Ti többiek siessetek haza, hogy két napi élelemmel ellássátok magatokat! Fél óra múlva föl készen mind itt legyetek! Rambe és Mákorro, menjetek a szövetséges városokba s mondjátok meg, hogy csatlakozzanak hozzánk haladéktalanul!

A mondott időre harezkészen állottak Ukomolo férfiai mindennel, ami szükséges, bőven ellátva. A fehér atyák reájuk adták áldásukat s azután kapitányuk vezérlete alatt utnak indultak.

(Folytatása köv.)

Bagossy Bertalan,

Péter tere is szűk lesz; ember ember hátán áll. Jobb lesz tehát ismét hazamenni és egy pár sorban tudósítani a „Heti Szemle“ olvasóit a történetekről, hogy ők is részesüljenek azon örömben, melyben a katolicismus, a pápaság s végső sorban Krisztusnak emez újabb győzelme folytán mi is részesültünk. Este az egész város ki volt világítva.

Egy jelen volt szatmári.

Szerencsétlen Magyarország.

Volt idő, midőn hazánkról általánosan mondogatták és el is mondhatták: Boldog Magyarország! — Most éppen az ellenkező mondás válik be. Most már fájdalommal azt mondhatjuk fölöle: Szerencsétlen ország!

Miért szerencsétlen?

Mert hogy valóban az — kevés kivétellel, kik a husos fazekak mellett ülnek — mindenki mondja, mert érzi, és tapasztalja — azt.

Szerencsétlen ország, mert a hatalom megbízottjai, az uralkodó szabadelvű kormány, mely az ország honpolgárait volna hivatva boldogítani, saját egyéni érdekeit tartja első sorban szemé előtt.

Hivatva volna bölcsek intézkedések által a hazában a békét biztosítani, állandósítani s ime ő, csak hogy saját uralmát biztosítsa s hatalmát megtarthassa, kész viszályt idézni elő a különböző vallásúak között. Hekuba neki a haza polgárainak érdeke, nyugalma, békéje.

Jól hallja a népek kiáltó panaszhangjait, de miként egykor Roboám, úgy ő is nem a nép igazi képviselőire, nem az önzetlen lelkek tanácsaira, hanem egyedül a vele érdekközösségben levő vig czimborákra, pártfeleire hallgat.

A mellőzötteket aztán, akik igazait kéri és követelik tőle a jog és szabadság nevében, a hatalom ostorával fenyegeti.

Az ország elszegényedett lakói, nyomtatva a szörnyű adó és inség terhétől, kenyérért esdenek. És mit válaszol rá a szabadelvűség?

Ó, — mint a pogányság korszakában tették — a nép mulattatására és figyelme elfordítására circusféle játékokat rendez. Mert mintha egyéb s fontosabb dolga sem volna, beavatkozik a hozzá nem tartozó vallási kérdésekbe s azt bojgatja. S midőn e miatt a kath. papság, — mely a lelkiismereti szabadságról nem csupán hallani, de azzal élni is akar, — a jogtalan beavatkozás ellen fölemeli szavát: a szabadelvű kormány a szabadság nevében ekzekuciót rendel el, s elővezeteti a vádlottak jószágait, barmait; holott jól ismerheti az irás tiltó szavait: „Ne kívánjad felebarátodnak . . . se ökrét, se szamarát, se egyéb nemű jószágát.“

Ámde a szabadelvűség ezzel még nem elégszik meg. Hogy e boldogtalan országot még boldogtalanabbá tegye: a mi idélen intézményt a külföld mint haszonvehetlent rég elismert, azt a magyar szabadelvűség, mint a modern haladás vivmányát a nemzet testébe törekszik oltani, átplántálni, hogy valami újat látszassék fölmutatni; nem törődve azzal, hogy ez által a szegény magyar népnél csak az erkölcsi nyomort fogja szaporítani.

Szerencsétlen ország, mi lesz belőled ily kezek között! A szabadelvű párt foszlik, bomlik. A kormányválság közeledik.

Vajha új pártalakuláskor egyesülnének

megmentésedre s boldogításodra igaz fiad, akik valóban téged szeretnek és nem önmagukat, a közjót és nem személyes ambíciójukat!

Hiszen megbűnhődte már e nép a multat és jelent, hadd lenne már egyszer ránézve boldog a jövő.

—n.

Leo pápa örömnapja.

Felső-Bánya, febr. 22.

XIII. Leo pápa Öszentsége ötvenéves püspökségének jubileuma alkalmából az irgalmas nővérek leánynevelő intézetében az ünnepély azon napon lett megtartva, a midőn kétszáz magyar Rómában Jézus földi helytartójának lábainál térdelve fogadta a sz. Atya áldását. — E napon volt megtartva az örömnép, hogy Felsőbánya katolikussai is jelen lehessenek lélekben a kereszténység közös Atyja előtt s reájok is szálljon az áldás, melyet XIII. Leo pápa az előtte megjelent zarándokokra ad.

Főnséges volt ez ünnepély, milyent csak oly szilárd hit, kitűnő műveltség, sok oldalu ismeret és finom műérzés készíthet elő, minő az intézet kitűnő főnöknőjének tulajdona.

A növelde nagytermében fényesen fel-diszített, babérlombokkal ékített emelvényen volt elhelyezve a sz. Atya szeliden mosolygó s babérokronával megkoronázott arcképe.

Az emelvény előtt kettős félkörben az intézet növendékei állottak, feltüntetve öltönyükön a fehér és sárga pápai színeket.

A vendégek száma oly nagy volt, hogy a tágas díszterem azokat befogadni nem volt képes; miért is sokan a folyosókon voltak kénytelenek helyet foglalni; de ez nem is lehetett másképen; mert örömben a testvér Nagybánya város is osztozott.

Nagybányának vendégei között láttuk méltóságos Bitsánszki Ede miniszteri tanácsos ur nejét kedves leányával, Rátz Pál, prépost esperes urat, Ötömösi kinstári ügyész urat stb.

Kevéssel egynegyed tizenegy után kezdetét vette az ünnepély.

Ünnepi csend volt. — A vendégek feszült figyelme között fölhangzott a zongorának kedves hangja, melyet a rajta játszó négy kéz oly művészileg tudott abból elővarázsolni.

Az eszmedus megnyitó beszédet Papp Irén, a felsőbányai gör. szert. katolikus esperes-plebános ur leánykája mondotta, oly érzéssel, hogy majdnem megelevenedni láttuk szentséges Atyánk arcképét s hallani akartuk ajkairól Jézus tanítását; mert Jézus földi helytartójához utasította a kis szónok mindazokat, kik az Üdvözítő tanítását hallani ohajtják.

Erre megjelent két kis alak. — Ezekről első tekintetre nem is tudtuk eldönteni élőlények-e vagy csak felöltözött kis babáskák. — A megjelentek két öt éves ovodás gyermek volt, kik midőn elmondották hódolati verseiket s különösen midőn a kis Holló Róza összekulesolt kezekkel, éghez emelt szemekkel kérte Istent, hogy hallgassa meg az egész világ kérését s éltesse soká a Pápát, nem volt szem, mely könnyben ne uszott volna.

Alig hiszem, hogy Minszentinek gyönyörű költeménye is: „Az egyház él,“ valamikor nagyobb sikerrel adatott volna elő, mint előadta Zajkás Valér intézeti nő-

vendék. Szinte elvonultak szemünk előtt a nehéz csaták, melyekben az egyház küzd a pokol, s a világ ellen... küzd és győz s iemét győz s a világ végéig mindig győz.

Megható volt hallani „A Péter-fillérek”, a „Gyermeki bizalom” című szavallatokat, a szebbnél-szebb zongora-játékokat és énekeket, melyek közül melyik volt a legszebb, meg nem mondhatom s az igazságot csak akkor közöltem meg, ha a jelen voltak véleményét ismétlem: „Minden nagyszerű volt, minden kitűnően sikerült”.

A kath. egyház nem egy nemzeté. — A kath. egyház az egész világ az egész világ az egyházé. — Hogy az eszme kifejezést nyerjen, nemcsak édes anyanyelvünkön, de francia és német nyelven is volt szavalt.

Francia nyelven Vörösmarty „Szózat”-a volt előadva. Német nyelven a virágok beszélték.

Az intézet tíz növendéke egy-egy virágszál volt, melyek szép szavallattal felajánlák önmagukat a sz. Atyának, s hódolatuk jelképekül letovák a kép álványának — mintegy a pápai trónnak — zsámolyára, az önmagukat jelképező virágokat.

Nagyszerű gondolatok!

Az ibolya felajánló szerénységét, a nefelejt állhatatosságát, a rózsák örömet stb mindenik mindenét.

Befejezte a szép előadásokat a „Rákóczy induló”, mely után Rátz Pál prépost-esperes ur kenetteljes szavakban inté a növendékeket hogy legyenek mindig hűvek azon hithez, melyről mostan oly ünnepélyes vallomást tettek; legyenek hű leányai az egyháznak; legyen éltető elemök azon eszme, melyet a pápa képvisel; mert ahol a pápa, ott van Krisztus, ahol Krisztus, ott a győzelem!

Az öröm-ünnep befejeztével a jó Regis intézeti főnöknő körül csoportosult az egész vendég-sereg s különösen az anyák, kik ez alkalommal is meggyőződhetek arról, hogy gyermekeiknek nevelése a legjobb kezekben van letéve. Kifejezték előtte köszönetüket, nyilváníták hálájukat. Azzal fejezem be soraimat, a mivel ez egész ünnepély végződött: Éljen XIII. Leo pápa!

Egy jelenvolt.

Hazánk.

A nemzetiségek is országszerte tiltakoznak a kormány egyházpolitikai programja ellen, tehát a polgári házasság ellen. Az ország közvéleménye elkeseredetten ellenzi a deformokat s így a hivatalos s rosszul sikerülő tüntetés a polg. házasság mellett aligha fog használni.

A hivatalos lap jelenti, hogy az ország teljesen kolera mentes.

A képviselőház feb. 23-án letárgyalta a tisztviselői fizetés rendezéséről szóló törvényjavaslatot s elhatározta, hogy a javaslat április 1-én lép életbe. — Ezzel konstatálhatjuk, hogy a kisebb fizetésűek ott vannak, a hol a mádi zsidó, míg a nagyok a bőségszaru tartalmában dusan részesültek. Hol az igazság?

A balászfalvi érsekjelölő zsinat határnapja április 16-ára van kitűzve.

Római zárandoklat. A pápa jubileuma alkalmából a csanádi püspök vezetése alatt egy második zárandoklat indul április 5-én Rómába, a melyre is jelentkezni lehet dr. Kiss Jánosnál (Lövész utca 13. Bpest) vagy Dr. Várady Árpád püsp. titkárnál (Temesvár) 50 frt előleges beküldése mellett. Bővebb, nyomtatott utasítással a rendezőség szolgál.

Az a hír, hogy Ő felsége február végén Bpestet meglátogatja, nem valósul meg, ellenben úgy értesültünk, hogy a delegációk összeülése előtt a király hozzánk mégis ellátogat.

Az orsz. képviselők napdijai helyett a jövőben évi átalányt fognak kapni 2400 fizetést, 800 frt lakbért és vasuti szabad jegyet.

Sopron vármegye lelkes katolikusai elsőnek emelték fel politikai gyűlésről szavukat a fenyegetett katolicizmus, a társadalmi és erkölcsi magas érdekek mellett. Dicsőség ezért a vármegye lelkes, buzgó katolikus közönségének, mely messze fénylő fellépésével nagyot cselekedett; s jeles példát mutatott az ország tespedő katolikusainak. — A gyűlés február 20-án tartott, melynek vezető elnöke gr. Eszterházy Miklós volt, egyházi elnöke Póda Endre apát-kanonok. Eszterházy gr. az elnöki székből oly bátor, oly nagy fontosságú kijelentéseket tett, hogy ébresztő szavait mindenkinek figyelmébe ajánlani el nem mulaszthatjuk.

Rövid hírek. A kath. egyház kebelébe tértek: Zongor László ev. ref. vallású polgár. Nevezett áttérése folytán az egyetlen vegyes házasság megszűnt Eördögh község plebánia területén. — Karancsághon: Szécsényi Etel özv. 29 éves izraelitanő. — Pozsonyban: Szlavecsek János, luther felekezetű polgár. — Dunapentelén: Multényi András 42 éves luth. felekezetű polgár. — Surkó községben (Fehér m.): e hó 15-én huszonöt ev. ref. felekezetű polgár. Pálfán: Balogh István, 19 éves ifju. Adja Isten, hogy mielőbb egy akol és egy pásztor legyen!

Külföld.

A pápa üdvözlő táviratot kapott a cártól. Ezenfelül Iswolszki orosz képviselő a cár sajátkezűleg irt levelét fogja átadni a pápának. A pápa üdvözlő iratokat kapott a montenegrói fejedelemtől és a svájcezi szövetségtanáctól.

A bolgár fejedelem esküvője április 10-én lesz Viaregyiában. Szófiában és az ország több városaiban hálaadó isteni tisztelet volt. Zankov pedig felhívja a bolgárokat, hogy tiltakozzanak a tervezett alkotmány ellen s az Oroszországgal való félreértést el kell háritani.

Rampolla nyilatkozatai. Rampolla pápai államtitkár a minap fogadta a P. Ll. egyik munkatársát, ki előtt a pápa államtitkára kijelentette, hogy ismeri a magyar politikai helyzet veszélyeit és különösen azt a körülményt, hogy a nemzetiségek az egy-

házpolitikai viszályokból csak bátorságot merithetnek további törekvésekre. De ennek, jegyzé meg a pápai államtitkár, a pápa nem oka. Mi nem keressük a harcot. A mi elemünk és célunk a béke. Ugyan miért is lennének ártalmára Magyarországnak, ennek a katolikus országnak. A pápa minden népnek atyja és Magyarországnak is csak jót akar. A békéért a kuria is meghoz minden áldozatot, de a pápának is határt szabnak a dogmák. Ettől eltérni nem lehet neki sem. „Tiszteljék önök is — ugymond — a mi lelkiismeretünket és mi is tiszteljük az önök érdekeit.” A pápai államtitkár azonban részletesen nem nyilatkozott az egyházpolitikai kérdésekről.

Angolország. A szabadkőművesek s az ir-javaslat. Az angol szabadkőművesek erős harcot indított a kath. Irország alkotmányát visszaállítani óhajtó Gladstone-féle javaslat ellen. Egy távirat a nagy Organista-páholy, egy másik távirat pedig a balfasti nagy páholy mozgalmáról értesít. Az egyenlőség s testvériség jelszavával kérkedő szabadkőművesek így hazudtolják meg országukat.

A jubileum a alkalmából a pápához 8000 üdvözlés érkezett.

Hárommillió adomány. Egy hollandi protentáns, a ki a katolikus vallásra tért át, ebből az alkalomból a lourdesi templom javára hárommillió frankot adományozott.

A francia köztárs. elnöke a pápának a jubileum alkalmából két Sevresből való lapos vázát küldött ajándékba, Erzsébet királynénk pedig egy értékes, gyönyörű keresztet.

Vidék.

— **Leo-ünnep Nagy-Károlyban.** Ő szent-ségének félszázados püspöki jubileumát a nagykárolyi katolikusok is ájtatossággal és fiúi ragaszkodással ünnepelte meg. A plébániai templomban főt. Palezer Ernő plébános végezte az ünnepies sz. misét és a nála megszokott ékeszólással fejtegette a templomot zsufolásig megtöltő híveknek a nap jelentőségét a keresztény világban. A róm. kath. főgymn. igazgatója főt. Hám József mondta el az ifjusági sz. misét. Ennek végzetével az iskolai ünnep vette kezdetét. Megnyitó beszédében az igazgató lelkesítő beszédet tartott az ifjusághoz, a pápák érdekeit emelvén ki a Regnum Marianum védelmében. Utána Boros Antal kegyesrendi tanár olvasta el minden sorában érdekes és emelkedett értekezését Ő szent-ségének életéről. Majd Kaló VIII. o. tanuló szavalt a Novák Béla kegy. r. tanárnak alkalmi költeményét. Befejezésül pedig az ifjusági dalkör intonálta a pápai himnust.

— **Nagy-Bánya.** Teleky Géza gróf v. b. t. t. volt belügyminiszter és Bornemisza Károly Szolnok-Doboka vármegye főispánja előmunkálati engedélyt nyert a Nagybánya-szigeti vasutvonalra, Fernezely és Sugatag érintésével. Ez stratégiai vonal lenne, melyen szükség esetén legrövidebb uton szállítható a katonaság északkelet felé.

— **Munkács.** Peterdy Károly, az ev. ref.

egyház derék lelkésze, s a beregmezei esepes f. hó 22-én, életének 60-ik évében elhunyt.

— **Ungvár.** XIII. Leo pápa püspöki jubileumát méltóan ünnepelte meg Ungvár város kath. közönsége. 18-án este az összes kath. templomok harangjainak zugása, kivilágítás, mozsárgyulövések dörgése, s másnap az összes templomokban alkalmi beszédekkel egybekötött hálaadó istentisztelet, s valamennyi kath intézetben rendezett fényes ünnepségek hirdették a nagy nap jelentőségét.

— **Nagy-Szöllősn** az ugoceamegyei takarékpénztárban Lónyay főispán, Glogolák József miniszteri számtanácsos, továbbá Beregvármegye főszámvevője, pénztárosa és titkára már napok óta viesgálatot tartanak, a mely eddig a pénztári kezelésnél tanusított mulasztásokból származó 738 frt hiányt derített ki.

— **Szolyva.** Az állami iskola ünnepélyes megnyitása alkalmával megmaradt 34 frt tiszta jövedelemből f. évi február hó 13. 17 leány, 15 fiu téli ruhával, 6 gyermek bocskorral, 7 fiu téli sipkával, és 7 leány kendővel ajándékozott meg, a gondnokság által.

— Azon alkalomból, hogy Lónyay Sándor főispán f. hó 18-án megvizsgálta a szolyvai járás szolgabírói hivatalát, a tövisfalvai róm. kath. lelkész tisztelgett a főispánnál a szolyván felépítendő róm. kath. templom telkének az uradalomtól leendő elnyerhetése tárgyában, mit a főispán készséggel meg is ígért.

Helyi hírek.

— **Püspök urunk óméltósága** a tegnapi reggeli vonattal Budapestre utazott, hogy jelen legyen a püspöki tanácskozáson, melyet a hercegprimás a mai napra egybehívott.

— **Ujfalussy Sándor,** es. és kir. kamarás, főispán párnapi püspök urunk óméltósága vendége volt, látogatás céljából időzött városunkban.

— **Kitüntetett mű.** Ó csász. és apost. kir. felsége O' Reylle A. I. apostoli hittérítőnek „A Colosseum vértanui“ cím alatt Matyaczko Theodor által németből magyarra fordított Szatmáron a „Pázmány-sajtó“ kiadásában megjelent művét f. é. február hó 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával családi hitbizományi könyvtára számára legkegyelmesebben elfogadta.

— **Kath. hírlapirodalom.** Szabadkán „Szabadka és Vidéke“ cím alatt új politikai és vegyes tartalmu heti közlöny indult meg. Ára egész évre 3 frt. Felelős szerkesztője Czειςz Máté, jónövű szabadkai ügyvéd. Az ügyesen és élénken szerkesztett lap kath. irányu. Üdvözljük az új lapot és ismételjük: Vivant sequentes!

— **A helyi irgalmas nővérek** zárdájában a pápa jubileuma alkalmából f. hó 23-án tartott ünnepség püspök urunk óméltósága és nagyszámu vendég jelenlétében, változatos és gazdag programjával általánvéve igen szép sikerrel folyt le. Különösen dicséretet érdemel Stark Ilona kisasszony, kinek természetes modora s jó előadása általános tetszést aratott, ugy szintén Jánosy Irma és Fényhalmy Matalin kisasszonyok, a kik Tóth Józsefnek a pápa

jubileuma alkalmából irt párbeszédét szép előadással szavalták el, bár egy kissé tulajdósgos taglejtéssel. Kedves képet nyújtott a két kis Murilló angyal (Zambelly Irénke és Mészáros Karol) Ó szentsége taransparentje felett, melyet Csató József szereppap festett. Az ének- és zongora darabok között különösen jól sikerült Stark Lajosnak „Hymnus a pápáért“ című éneke, melynek változatos és tartalmas összhangja dicsérik a szerzőt; továbbá a „Krönungsmarsch“ Meyerbeertől, előadva Kunis Mariska és tanítónője által. A jelen volt nagy számu közönség sokszoros tapsokban nyilvánítá elismerését a szellemi élvezetért.

— **Leo-ünnep** a tanítóképző intézetben. F. hó 26-án a helybeli kir. kath. tanítóképző növendékei igen sikerült, változatos műsorú zene- és műenekszámokból összeállított, fényes ünnepséget rendeztek. Az ünnepi beszédet az intézet nagyérdemű igazgatója dr. Steinberger Ferencz tartotta, ékes szavakkal lendületes lelkesüléssel fejtegetve a nagy nap ritka jelentőségét.

— **A püspöki convictusban** nagyobb szabású diszéladás volt, melyet a buzgó, fáradhatatlan jezsuita atyák vezetése mellett az intézeti ifjuság kitünő lelkesedéssel és dicséretes buzgalommal rendezett. A nagy terem, fényesen kivilágítva izléssel pompásan volt feldisztatva a jubiláló pápa képével, a főhelyen pápai és nemzeti lobogókkal, nyiló és zöldelő virágokkal draperiákkal, a pápa, az ország és a város czimereivel. Az ünnepély fényét igen emelte püspök ő méltósága magas megjelenése, körében voltak a nagyprépost, a káptalan több tagja, Dimmer cs. kir. ezredes és mások. A terem szorongásig megtöltötte a megjelent közönség. A szereplők, az énekkar, melyet P. Hippich superior tanított be és vezetett, ritka készütséggel és praecisítással oldották meg feladataikat. Ő méltósága s a jelenlevők több ízben zajos tapsokban adtak kifejezést tetszésüknek. Különösen sikerült a program 5-ik pontja: Társas beszéd a sz. Atya püspöki jubileumáról, Rés J. Rein B. és Bakkay Károly által előadva és a Leo decimus tertius anagramm paizsjáték Rubint Károly, Rein Béla, Nagy Jenő honvédek tisztiruhába öltözött vezénylőkkel. A szavalók: Dingfelder Ede, Róth Sándor, Horváth Gyula; a zenedarabok előadói Hollósy Tibor, Horváth Dénes derekasan helyt állottak s sok tapsot arattak. Az ünnepély végén Ő méltósága intézett beszédet a növendékekhez, lelkükre kötve a pápához való törhetlen ragaszkodást s kegyesen megígérvén, hogy Ő szentségének Rómában jelentést fog tenni. A vendégek a legkellemesebb benyomásokkal távoztak az intézet szent falai közül, hol a jövő reményeit vallásosságban hazaszerezetben, minden szép és jó iránt való lekesedni tudásban, oly odaadó gondossággal nevelik a nagyérdemű jezsuita atyák.

— **Márczius 15-ike** évfordulati napjának ünneplését rendező bizottság Hermann Mihály főügyész elnöke alatt f. hó 20-án, d. u. 5 órakor ülést tartott. A bizottság fölkerlte az elnököt, keresse meg a Kölcsey-kör elnökségét az ünnepség rendezésének elvállalása végett.

— **Dalárdánk** a jövő vasárnap — márcz. 5 — közgyűlést tart, mely alkalmából ugyanaz nap este tagilletményes dalestélyt is rendez a következő programmal: 1. „Viharban“, férfikar Dürnertől; 2. „Faluvégén kurta koresma“ férfikar Wuschingtól; 3. „Keringő“ férfikar Vógeltől; „Isten hozzád“ magándal

zongorakisérettel Nessleről. Előadja Toldy. 5. „Sajkás“ férfikar zongorakisérettel Schubertől; 6. „Népdalok“, férfikarra átírta Méder Mihály.

— **Az idei fősorozás** Szatmárnémeti sz. kir. város, mint sorozó járás részéről folyó év március 13. és 14-ik napjain fog megtartani. Sorozó helyiségül a „Serház“ laktanya rendeztetett be. Szatmár, 1893. február 23. Kiss Gedeon főkapitány.

— **Az iparos ifjusági kör** márczius 15. tartja téli időszaki, utolsó felolvasási esztélyét.

— **A szatmár-bikszádi vasut** érdekeltségének megkeresésére, mely szerint Szatmár város is mozdítaná elő a tervezett vasut létesítését bizonyos számu törzsrészvény aláírásával, a vasuti bizottság, mint a városnak hason ügyekben véleményező közege f. hó 24-én tartott ülésében azt véleményezte, hogy a város 30,000 frt névértékű részvényt írjon alá azon föltétel mellett, hogy az állomás és a teherrakodás lehetőleg a jelenlegi állomás közelében legyen.

— **A dr. Lukács László** perében az itteni törvényszék által megállapított s vádlott által megfellebbezett 2 havi fogház és 50 frt pénzbüntetést a debreczeni kir. tábla 4 havi fogházra és 300 frt pénzbüntetésre változtatta.

— **A m. kir. szatmári** 12-ik honvédegypalogezred tisztikara f. hó 25-én a társaskör felső termeiben táncestélyt tartott. Kár, hogy nem a farsangi idő volt e czélra választva.

— **Gyászhir.** Göde György ismert orvost családi csapás érte; szépreményü kis Sándor fia f. hó 25-én elhunyt.

Színház.

Február 20-án, hétfőn adatott Planquette Róbert operetteje: „A kornevili harangok.“ Az érdekes tartalmu és kedves dallamu operette régisége daczára szépszámu közönséget vonzott a színházba. A siker főtenyezői között Benedeket kell első sorban említenünk, ki Gáspár szerepében valódi művészettel mutatta be a becsületességnek a pénzvággyal való harcát s az örült kedély hullámzásait. Kiss Ferencz Henri kapitányt készütséggel és érzéssel játszotta. Bényeiné, Cserváry Irma, az előbbi mint Serpolette, az utóbbi, mint Germaine s a kar összhangzatos énekükkel emelték a hatást.

Február 21-én, kedden Lángh Ilona jutalomjátékául adatott: „Farsangi iskola,“ Vahot Imre vigjátéka. Alapeszméje: A vidék elme- és szivbelileg képzett lakója maradjon meg a saját egyszerűsége mellett s ne vágyakozzék a fővárosi műveltség külmáza után, mert mig ezt hajhászsa, a viszonyok kellő ismerete és az erkölcsi egyensuly szemmel tartása nélkül vajmi könnyen szive tisztaságának rovására sajátit el holmi értéktelen külsőséget. Lángh Ilona a megtévedt leány, Kovács Lajos a nagyralátó apa és Saghyné a józan értelmet képviselő anya szerepében mulattatva és oktatta mindvégig jó hangulatban tartották a közönséget.

Február 22-én szerdán ünnepe volt színházunknak, mert Ujházy Ede, a nemzeti színház első rangu művésze tartá első vendégjátékát „Constantin Abbé“-ban. Ő játszotta a czimszerepet. Maga a színmű

nem világhírű alkotás, bonyodalma egyszerű, cselekvényei nem forognak a társadalom nagy érdekei körül, de Ujházy a maga mesteri alakításával elragadó bájosává teszi azt. A legapróbb részletekre kiterjedő készütséggel a néző szemei elé állítja az egyszerű, igénytelen, hitéért, templomáért lelkesedő falusi papot, kinek szive csupa szeretet s ki hite után legszentebbnek tartja a becsületet; bemutatja őt a maga sajátos házi körülményeivel, apró ferdeségeivel s az öregkor gyarlóságaiával. De mindezen vonások oly kedves és összhangzatos képet nyújtanak, hogy Constantin abbé a világirodalom egyik legsikerültebb jellem alkotásának tekinthető. A vendégművész mellett dícséretre méltóan játszottak: Kaczér Nina, Kissné és Benedek. Annál kirívóbb volt koronkint Krémer akadozása.

Február 23-án egy vigjáték: „Országgyűlési szállás” került színre. A szindarab minden jelessége abban áll, hogy belőle megtanulhatják a szerelmesek, miként kell az egybekelést gátló gyámot a hazugságok szakadatlan sorával kijátszani. Hogy ennek dacára még a fővárosban is műsoron maradt, annak oka úgy látszik az, hogy Ujházyak Burtmann pozsonyi polgár szerepében kitűnő alkalma van tehetségeit érvényesíteni. A vendégművész mellett Láng Ilon és Krémer, a szerelmespár megjelenítői váltak ki jól adott hosszabb szerepükben.

Február 24-én, pénteken Ujházy a „Falurosszá”-ban mint Gonosz Pista ragyogtatta sok oldalú tehetségét.

Február 25-én szombaton „Böles Náthán,” Lessing drámai költeménye került színre. A szerző a vallásbeli közönyösséget védi személyeinek ajkaira adott álokoskodásokkal. Ujházy felülmúlhatlan méltósággal és kellemmel adta Náthánt; Krémer jó alak volt Szaladin szultán szerepében; Boronkai, mint Templárius s Kaczér Nina, mint Szittah szintén megfeleltek a szerző intencióinak.

Február 26-án, vasárnap a „Feneanyósok” című férczműnek kellemeivel akarták gyönyörködtetni a publikomot. A mű kritikán aluli, de az előadás sem messze járt tőle.

Irodalom.

1. „Száz tanács egy bajra.” Irta Sarmaságh Géza. Ára 35 kr.
2. „A Colosseum vértanui.” Ford. Matyeczko Theodor. 452 lap. Ára 1 frt. 20.
3. „Novemberhava.” Ford. dr. Leszenyei Ferencz. Ára 60 kr.
4. „Róm. kath. káté.” Dehárb után Tóthfalussy Dániel. III. kiadás. Ára 1 frt. 60 kr.
5. „Kézikönyvjegyesek előkészítésére és házások számára.” Irta Haugg Leo. Ára 60 kr.
6. „A Megváltó.” Jézus élete, számos képpel; III. kiadás. Irta dr. Buza Sándor. Ára 90 kr.
7. „A keresztény szeretet leánya.” Közli dr. Buza Sándor. Ára füzve 50 kr.
8. „Egyházi beszédek.” Bourdaloue és Massilon nyomán. I. II. III. f. közli Szalay Sándor. Ára 1 frt. 20.
9. „Mester-Jegények vándor könyve az élet útján.” Irta Bodnár Gáspár. Ára 40 kr.

Szerkesztői üzenetek.

— **Dr. — i.** Ily alkalmi czik folytatálagos beérkezése reményében kétszeres köszönetet mondunk.

— **F. L. N. Majtény.** A hason tartalmu czikkek halmaza miatt lehetetlen volt a különben szép dolgozatot közleni.

— **Z. Cseke.** Tartalmas táreza-czikkekkel egy kerek esztendőre el vagyunk látva. Meg kell tartanunk a sorrendet úgy az időre, mint a tárgy érdekességére nézve.

— **M. Er. — Helyben.** A két kicsi átadta a kettőt; a harmadikkal felváltva jönni fog alkalmas időben a 4-ik is.

— **Vidéki levelezőinket** ismételtlen kérjük, sziveskedjenek a tudósításokat lehetőleg rövidre szabni. Őt politikai szomszédos megyén kívül az ország különböző részein is vannak nagy számmal előfizetőink, akiket a hosszú vidéki tudósítások nem érdekelnek oly mértékben, mint talán minket.

— **N. G. — Erdőd.** A lapok megindíttanak. Köszönet a lelkes ügybuzgóságért.

Van szerencsém becses tudomására hozni úgy a helybeli mint a vidéki ft. papságnak, hogy miután már 20 év óta foglalkozom papi öltönyök készítésével, több

BÉCSI és BRÜNNI gyári czéggel vagyok közvetlen összeköttetésben s így azon helyzetben vagyok, hogy mindennemű

papi-öltönyhöz, u. m. reverendához és címadához, továbbá

világi öltönyök

minden fajához való anyag nagy választéku mintájával birok és mindennemű

férfiruhát

a kiválasztott anyagból a lehető legjutányosabban és pontosan készíthetek el.

Midőn ezen körülményt szives tudomás vétel végett tudatom: egyszersmint van szerencsém b. pártfogását, illetőleg megrendelését kikérni.

kiváló tisztelettel:

Kaszonji Lajos,

Májláth-utca 10 sz.

Reizer János

• előbb: Litteczky és Reizer •
könyv-, papir- és zeneműkereskedése Szatmáron.

Ajánlja a n. é. közönségnek gazdagon felszerelt

könyv- és papirkereskedését.

Pontosan, eredeti árban kiszolgál bárhol megjelent **irodalmi művet.**

Dusan felszerelt raktárt tart mindenféle író-, levél-, rajz- és csomagoló **papirból.** Különös figyelembe ajánlja **ajándékoknak** alkalmas diszmuveit, ima- és képeskönyveit. Nagy választékban tart emlékkönyveket, albumokat, íromappákat és mindennemű **dísz tárgyakat.**

Raktáron tart minden egyházi, iskolai, ügyvédi, községi, gazdasági és végrehajtói **nyomatványokat.**

Előfizetést árfelemelés nélkül elfogad minden bel- és külföldi folyóíratra, napi-, heti- és divat-lapra.

Elvállal **nyomdai** és **könyvkötői** munkákat.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít, megbízásokat elfogad.

Könyvjegyzékeket kívánatra bérmentve és ingyen küld.

Legolcsóbb író és levélpapírok!

Legcsinosabb névjegyek.

27. gtsz.—1892.

Hirdetmény.

Szatmárnémeti szab. kir. város rendőri és hivatalozolgai személyzetének ez évre előirányzott ruházatának u. m.

53 köpeny szürke posztóbol,
39 zubbony báránnyőrrel bélelve,
14 bekecs „ prémezve,39 rendőri) sapka
14 zsinóros)

53 db. vászon-zubbony,
53 db. vászon nadrágnak előál-

litására **folyó évi márczius hó 9-én délelőtt 10 órakor** alóírt hivatali helyiségben nyilvános árlejtés tartatik.

Ez oly fölhevással hozatik köz-tudomásra, hogy aki az árlejtésben részt venni kíván, előzőleg a 2544 forint kikiáltási árnak 5%-ját bannom pénzül letenni köteles, sőt ez az árlejtés megkezdéséig beadható zárt ajánlathoz is hozzá csatolandó.

Egyébiránt a részletes föltételek alulírtnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kelt Szatmárt, 1893. február hó 20-án.

Oravec János,

gazdasági tanácsos.

KITÜNŐ
szer
köhögés ellen
valamint rekedtség, nátha, influenza s a tüdőnek hurutos bántalmainál is sikerrel alkalmazható
s legbiztosabb hatásúnak bizonyult

a BAKCSY orvos és REZUTSEK-féle UNICUM „Kárpáti növény cukorka tea és kivonat,”
mely csak akkor valódi, ha a fent látható védjegy van ellátva. — Kapható:
Rezutsek Antalnál Szatmáron.

Továbbá:
Dóry Dezső, Herskovits Mór, Kaufmann Dávid, Kenyeres Károly, Löwinger József, Morgenthal Mihály, Ruprecht József, Schaerli József, Toldy István, Wollner Márton, Szentpétery Géza és Zommer Károly urak üzletében. 2—?

A cukorka 15 és 30 kros csomagokban, a tea 10, 15, 25 és 50 kros dobozokban, a kivonat 50 és 1 frtos üvegekben.

A legjutányosabb árak !!

A legszebb ruhaszövetek raktára!!

Uj üzlet megnyitás!!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy helyben **Kazinczy-utcz 4. sz. Beer Simon** ur házában egy korunk igényeinek megfelelően berendezett

KÉZMŰ-, DIVAT-, ÉS RÖVIDÁRU

üzletet nyitottam.
Dusan felszerelt raktáram a *tavaszi idény közeledtével* ajánlom nagyrabecsült figyelmébe. Mindennemű: *ruhakelmék, cretonok, chiffonok, rumburgi vásznak, szatínok* nálam a **legolcsóbb** árak mellett beszerezhetők.
A legdúsabb választék a **legolcsóbb** árak mellett:
szepességi vásznak és asztalneműekben.

Szóval minden szakmába vágó czikkel a leggyorsabb és legpontosabb kiszolgálással állok t. vevőim rendelkezésére.
A nagyérdemű közönség becses támogatásáért esd
kiváló tisztelettel:

Fischer Ignác.

1—3.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A legpontosabb kiszolgálás !!

Lóvy Miksa
könyvkereskedése,
papir- és írószer raktára
SZATMÁRON.

Van szerencsém a főtisztelendő egyházférfiak b. tudomására adni, hogy
anyakönyvi iveket,
KIVONATOKAT,
családi értesítéseket,
számadási iveket, valamint az összes **egyházi nyomtatványokat** raktáron tartom.
Midőn még a kiadásomban megjelent és közkedveltségnek örvendő **„Philothea“** cz. művet, valamint **„Mesterlegények vándorkönyvé“**-t a m. t. közönségnek melegen ajánlanám, b. pártfogását kérve, maradtam Szatmár, 1893. jan. hó.
kitünő tisztelettel
Lóvy Miksa.

Fűszer-üzlet átvétel.

Ezennel van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű közönségnek becses tudomására juttatni, hogy néhai édes atyámnak a helybeli piacon 1858-ik év óta fenálló s mindenkor a legszolidabb elveknek szigoruan szem előtt tartása mellett vezetett
fűszer-, festék-, liszt-, gyarmat- és anyagáru kereskedést
összes tartozásaival és követeléseivel átvettem és azt a mai naptól kezdve néhai édes atyám emléke iránti tiszteletből
Wallon Henrik Fia
törvényszékileg bejegyzett czég alatt fogom elődöm elvei szerint változatlanul tovább folytatni.
Midőn hálás köszönetemet nyilvánítva azon megtisztelő bizalomért, melylyel néhai édes atyám üzletét évtizedeken keresztül szerencsétetni kegyesek voltak, tisztelettel kérem: czégem részére ezt továbbra is fenntartani, czélom és főtörekvésem lesz ezután is annak minden tekintetben tőlem telhetőleg teljes tökéletességgel megfelelni.
Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásomról mélyen tisztelt vevőimet előre is biztosítva, kiváló tiszteletemnek kifejesése után maradok
Szatmár, 1893. február hó kész szolgáljok
WALLON LAJOS.

3—2